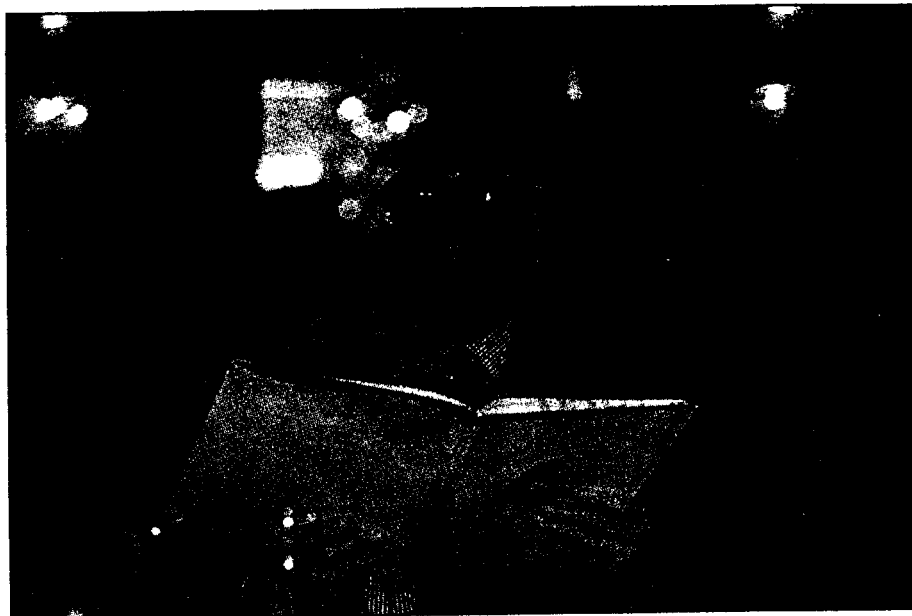

Professor Thomas Chr. Wyller kommenterer Jens Chr. Hauges brev til Stortingets kontrollkomité.

Jens Chr. Hauge vil ikke møte Stortingets kontrollkomité til åpne høringer, og har sendt komiteen et brev gjennom Aftenposten. Foto: OLE C.H. THOMASSEN

Jens Chr. Hauges historiske hovmod

Åpent brev til Jens Chr. Hauge.

Ditt brev til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité har jeg lest med oppmerksomhet (gjengitt i Aftenposten 10.1.97). Det tilkommer adressaten å svare, men meg en rett til å kommentere. Fordi jeg tilhører den samme generasjon du mener å representere.

Få nålevende har - i samme grad som du - preget norsk etterkrigshistorie. Få vet så meget om den tid som du. Forbausende lite har du imidlertid - i alle år - fortalt offentligheten.

DEBATT

Thomas Chr. Wyller
professor

SIDE 3

begrunnelse, i tre ledd:

Du henviser komiteen til din forklaring overfor Lund-kommisjonen. Den er imidlertid ikke tilgjengelig. Men kommisjonens rapport gjengir det relevante. Den gir samtidig til kjenne utilfredshet med din hukommelse.

Glemme

Det er selvfølgelig mulig at du -

som alle - glemmer. Men en annen forklaringsmulighet foreligger også: At du hevder din rett til selv å velge når og om hva du vil tale. Denne tolkning forsterkes når du avviser stortingets komiteens anmodning om supplerende opplysninger.

Dernest misliker du komiteens fremgangsmåte. Dens «teater» er en yngre generasjons påfunn, hittet på av folk som «var barn» dengang ting hendte.

Nå vel: Om åpne høringer kan mannt menes. Men din forakt rammer ikke primært en del partipolitikere. Du snakker vittiglig både om og til en komité under Norges nasjonalforsamling! Den - ikke du - skal velge spill og scene.

Viktigst

Ditt tredje argument er viktigst. Du innrømmer først yngre generasjoners privilegium til å «beundre eller laste» sine forfedre. Men deretter begrenser du denne rett, med ord og i en sammenheng som gjør en konklusjon nærliggende: Du fraber deg «granskning» på andre premisser enn dine egne. Din retorikk - og dine ukvemssord - er nemlig rettet mot Lund-kommisjonen, ikke mot stortingets komiteen; du ordlegger deg lenge før noen «teaterforestilling» var påtenkt.

Det gjør din begrunnelse prinsipiell. Den blottlegger ditt egentlige motiv, og henviser dine to første innvendinger til avdelingen for vikarierende argumentasjon.

Du avviser en granskning preget av «historisk hovmod». Det standpunkt kontraserer jeg gjerne. Men hovmodet er

ditt, ikke Lund-kommisjonens. Du er det som viser - jeg siterer fra ditt brev - «egosentrisk selvpophøvelse». Den historiske forståelse du forlanger, er din forståelse. Den oppfatning av datidens virkelighet du i dag krever lagt til grunn, er din virkelighetsoppfatning. Det fantes - og finnes kanskje - andre.

Eiendom

Slik lest, forteller ditt brev at du krever eiendomsrett til den del av landets historie du selv har bidratt til. Den rett tilkommer deg ikke. Folkets historie tilhører folket. Den generasjon som følger etter aktørenes tid, har en ubetinget rett til å spørre, for derved å få vite. Du har et like selvsagt krav på å bli hørt; men noen rett til å tie har du ikke. Velger du tausheten, stjeler du - imperialistisk - historien fra etterseleken. Den spør: Hva skjuler du egentlig under gullhjelmene?

Du pretenderer å tale på din generasjons vegne. Også dette er imperialismen, verdig den som befinner seg på Olympen.

Men på mine vegne hverken taler du eller tier du.

Thomas Chr. Wyller
(f. 1922)

Etterskrift:

Jens Chr. Hauge har utfordrende nektet Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité informasjonen.

Denne utfordring kan en nasjonalforsamling ikke avfinne seg med. Den bør overveies møtt med bruk av Grunnlovens § 75 h. Ifølge den kan Stortinget «fordre Enhver til at møde for sig i Statssager».

Dagbladet for **50** år siden ... og **25** år siden

15. JANUAR 1947

EN AV DE STORE

Det kan hende at du er

lig på sin plass. (...) Hva er ik-

teynorsk for et instrument

Denne ... den dette manni

... avessa! (Fra Phi-

går kveld, har det danske folk

vist seg som en populær han-

nar vært i sitt land. (...) Den

danske tronfølgeren overtok